

2. Dolnikova L.V. Integrational and differentional approach to structuring the content of natural sciences in medical colleges. Author's abstract of Ph.D. dissertation in pedagogical sciences. Ternopil, 2001. 20 p.
3. Levchuk O.V. Integration of natural and mathematical and special training of future economists in higher agrarian educational institutions. Ph.D. dissertation in pedagogical sciences. Vinnytsya, 2008. 226 p.
4. Vozniuk O.M. Formation of the system of humanitarian integrated knowledge of students of technical universities. Ph.D. dissertation in pedagogical sciences. Vinnytsya, 2004. 270 p.
5. Yakymovych T.D. Integration of theoretical and productional studying in the process of professional training of specialists (basing on electronic industry). Ph.D. dissertation in pedagogical sciences. Kyiv, 2001. 240 p.
6. Kozlovska I.M., Vozniuk O.M. (2002). Integration of knowledge as the means of humanization of studying in the process of training technical specialists. *Naukovy visnyk pivdenno-ukrayinskoho derzhavnoho universytetu im.K.Ushynskoho (Scientific bulletin of South Ukrainian State University named after K. Ushynsky)*, 10, part 2, 62 – 66.

**PASTYRSKA Iryna Yaroslavivna,**

Ph.D., assistant professor of the foreign languages department of Lviv Polytechnic National University in Lviv.

e-mail: irynna.pastyraska@gmail.com

### ANALYSIS OF PRACTICAL INTEGRATION OF THE CONTENT OF TEACHING IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

*Summary. Introduction. At present teachers of different educational institutions practice coordination of knowledge around complex themes of curricula. They try to render definite themes as an organic part of the unique educational system, though their insufficient knowledge does not allow them to define its content and levels correctly. It does not lead to the quality of students' knowledge. Thus, the importance of knowledge integration is evident.*

*Purpose. The purpose of the article is to analyse experimental results of a number of researchers of the analysis of the integration problem as far as development and importance of intergational processes in different educational institutions is concerned.*

*Results. The researchers conducted experiments on the problem of integration of knowledge with the purpose of specifying theoretical conclusions as far as development and importance of integrational processes in different educational institutions is concerned. They applied various criteria for the evaluation of knowledge and activity of students. Authors came to the conclusion that integration of knowledge positively influenced their successiveness in professional training. Students got higher marks after studying integrated megasubject. Isolated studying of a subject does not provide proper motivation for studying.*

*Originality. Experimental results of some researchers who investigated the problems of integration have been analysed; theoretical conclusions about the importance of integrational processes have been made.*

*Conclusion. Thus, irrelevance between objectively existing relations, between notions and phenomena in practice justify of the unfulfilled potential of knowledge integration. The drawback of modern curricula is the fact that they do not provide the unity of knowledge and of the sole approach to teaching material. So, it leads to insufficient realization of educational humanization, in particular through establishing integrational relations between humanitarian, general educational and special knowledge.*

*Keywords: integrational process, educational institution, content of education, development of integrational processes.*

Одержано редакцією 16.05.2016  
Прийнято до публікації 18.05.2016

**УДК 37.04**

**КЛОПОТЕНКО Юлія Сергіївна**

студентка 4 курсу кафедри дошкільної освіти

Черкаського національного університету

імені Богдана Хмельницького

e-mail: ledijulis@yandex.ru

### ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

*Анотація. У статті розглянуто основні проблеми соціалізації дітей з особливими потребами. Автором проаналізовані проблеми, які виникають при соціалізації дітей з особливими потребами та шляхи вирішення цих проблем.*

*Ключові слова: соціалізація, інклюзивний, забезпечення умов, особливі потреби, адаптація, діти-інваліди.*

**Постановка проблеми.** В сучасному суспільстві, яке розвивається з неспинним темпом, починають виділятися діти з особливими потребами. Основною проблемою інклюзивних дітей є соціалізація в суспільстві, яке їх оточує.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Проблема соціалізації дітей з особливими потребами в суспільстві присвячено праці Л. Артемова, А. Богуш, Л. Варяниці, Н. Гавриш, Н. Кирста, О. Кононко, С. Курінної, В. Кузь, Н. Лисенко, Т. Поніманської, І. Рогальської, а також багатьох інших учених.

**Мета статті** – проаналізувати проблему соціалізації дітей з особливими потребами й розглянути деякі шляхи її вирішення.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Основою соціалізації є соціальний досвід дитини, засвоюючи який, вона здійснює саморозвиток та самореалізацію, стає соціально компетентною. Науковці визначають соціалізацію як набуття дітьми соціального досвіду, що здійснюється через діяльність, спрямовану на орієнтування в ситуації, пристосування до навколишнього, перетворення живої і неживої природи, власного „Я”; процес освоєння й реалізації дитиною соціального змісту; реальний зміст дорослішання дитини, у якому відбувається становлення значущої для індивідуальності суб'єкта активної творчої соціальної дії; історично зумовлений процес входження дитини у світ конкретних соціальних зв'язків і освоєння соціокультурного досвіду, засвоєння нею цінностей, норм поведінки; процес відтворення дитиною цих зв'язків за рахунок її включення в соціальне середовище, активної власної діяльності та спілкування [4, 13 – 18].

В Україні проблема соціалізації дітей з особливими потребами в теорію і практику освіти увійшла порівняно недавно. В. Сухомлинський наголошував: “Увести дитину в складний світ людських стосунків – одне з найважливіших завдань виховання”, а якщо це стосується дітей з особливими потребами, то це завдання стає не тільки найважливішим завданням, а ще й складним випробуванням для педагога. Оскільки суспільство не сприймає інклюзивних дітей як звичайних особистостей [6, 84].

В останні роки проблема інклюзивної освіти знаходиться в центрі уваги науковців та практиків. Зокрема, вагомий внесок в дослідження різних її аспектів зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Н. Белопольська, В. Бондар, Л. Будяк, Є. Дмитрієва, І. Кузава, Н. Назарова, Т. Сак, В. Синьов, Т. Соловова, Н. Шматко, Л. Шипіцина та інші, які в своїх дослідженнях інклюзивної освіти дітей дошкільного віку наголошують на важливості забезпечення рівних прав на одержання освітніх послуг дошкільниками із різним рівнем психофізичного розвитку [3, 28].

Виділяють кілька соціально-психологічних категорій дітей з особливими потребами. Зокрема, це діти:

- З явними ознаками інвалідності, які знають про факт своєї інвалідності, але приховують його, хоча й демонструють специфічну поведінку, властиву хворим людям;
- З явними ознаками інвалідності, які знають про факт своєї інвалідності, але приховують його, прагнучи поводитися в рамках соціальної норми, тобто як всі;
- З явними ознаками інвалідності, які знають про факт своєї інвалідності і не приховують його від оточуючих, в тому числі шляхом демонстрації своїх здібностей в специфічній поведінці;
- З явними ознаками інвалідності, але які не знають про факт своєї інвалідності, хоча й поведуть себе специфічно, як хворі;
- З явними ознаками інвалідності, але які не знають про факт своєї інвалідності і тому будують свою поведінку, орієнтуючись на оточуючих, тобто на соціальну норму;
- З неявними ознаками інвалідності, але які знають про факт своєї інвалідності і приховують його, прагнучи на рівні поведінки нічим не відрізнитися від інших;
- З неявними ознаками інвалідності, але які знають про факт своєї інвалідності і не приховують його від оточуючих, в тому числі шляхом демонстрації специфічної поведінки хворого та підкреслення своїх можливостей;
- З неявними ознаками інвалідності, але які знають про факт своєї інвалідності і не приховують його від оточуючих, хоча і намагаються вести себе в рамках соціальної норми, тобто як всі;

- З неявними фізичними ознаками інвалідності, в силу чого не знають про це, але поводять себе специфічно, як хворі;
- З неявними фізичними ознаками інвалідності, які не знають про це і поводять себе звичайним чином, як усі [2, 61 – 63].

Загальна риса особистості дітей з особливими потребами полягає в тому, що дефект створює відмінне від норми, змінене положення людини в середовищі. Форма прояву дефекту призводить до того, що завжди виникають нові своєрідні зміни особистості, а також кожного разу інші індивідуальні проблеми. Однак у всіх дітей-інвалідів незалежно від їх виду і ступеня дефекту можна спостерігати одну спільну рису: вони "інші", ніж інші люди, і саме ця "різниця" в певній мірі визначає їх подальший життєвий шлях, що відрізняється від звичайного. Така позиція свідомо чи несвідомо послаблює соціальну значущість дитини, що має інвалідність, відгороджує її від нормального здорового дитячого співтовариства, поглиблює її нерівний соціальний статус, прирікаючи на визнання своєї нерівності, не конкурентоспроможності у порівнянні з іншими дітьми [1, 32].

Варто відзначити, що соціалізація дітей з обмеженими можливостями повинна проходити практично так само, як і у випадку зі звичайними здоровими дітьми, в такому випадку з ними повинні працювати спеціально навчені педагоги, які здатні враховувати потреби і, головне, можливості таких особливих дітей [5, 181].

**Висновки і перспективи подальших досліджень.** Дитина з обмеженими можливостями не створює проблем і труднощів, їх породжує інвалідність. Ось чому інвалідність можна розглядати як проблему нерівних можливостей. Інвалідність – це обмеження в можливостях, обумовлені фізичними, психологічними, сенсорними, культурними, законодавчими та іншими бар'єрами, які не дозволяють людині, що має інвалідність, інтегруватися в суспільство на таких же, як і інші члени соціуму, підставах. Тому допомога дітям з особливими потребами є запорукою їхньої соціалізації і правильного розвитку.

#### Список використаної літератури

1. Бондар В. І. Дидактичні та соціально-психологічні аспекти корекційної роботи у спеціальній школі / [В. І. Бондар, В. В. Засенко]. – К.: Науковий світ, 2004. – Вип. 5. – 374 с.
2. Засенко В. Інтеграція осіб з порушеннями слуху: проблеми, пошуки, перспективи / [В. Засенко, А. Калупаєва] // Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство. – К.: Контекст, 2000. – С. 61 – 63.
3. Кузава І. Б. Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку / І. Б. Кузава. – Луцьк, ПП Іванюк В. П., 2013. – 292 с.
4. Мартынова Г. Ю. Психологическая коррекция в работе с детьми, имеющими различные отклонения в развитии / Г. Ю. Мартынова // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2003. – № 2. – С. 13 – 18.
5. Синьова Є. Тифлопсихологія / Є. Синьова. – К.: ВО УОЦ – БФ "Візаві", 2002. – 296 с.
6. Солнцева Л. Тифлопсихология детства / Л. Солнцева. – М.: Полиграф-сервис, 2000. – 250 с.

#### References

1. Bondar V. I. (2004). Didactic and socio-psychological aspects of correctional work at special school, Kiev: Science World.
2. Zasenkov V. (2000). Integration of persons with hearing impairment, problems, searches, perspectives. *Steps to competence and integration into society*, Kiev: Context, 61 – 63.
3. Kuzava I. B. (2013). Inclusive education of preschool children requiring correction of mental and physical development. Lutsk.
4. Martynova G. U. (2003). Psycholohycal correction in working with children. *Education and training of children with violation of development*, 2, 13 – 18.
5. Synova E. (2002). Tyflopsyhologhiya. Kiev: PO UOTS – CF.
6. Solntseva L. (2000). Tyflopsyhologhiya childhood. Moscow: Poligraf-service.

**KLOPOTENKO Julia Sergeevna**, 4 th year student Department of Elementary Education  
Cherkasy National University named by Bohdan Khmelnytsky  
e-mail: ledijulis@yandex.ru

#### PROBLEMS OF SOCIALIZATION OF CHILDREN WITH DISABILITIES

**Summary.** *The main material research. The basis of socialization is the social experience of the child. Learning that she has self-development and self-realization, and became socially competent. Scientists define socialization as a learning preschooler social experience, through activities aimed at orientation in the situation, adapt to the environment, transformation animate and inanimate nature, his own "I"; process development and implementation of a growing human social content; the real meaning of growing up the*

*child, which is becoming significant for the identity of the subject of active creative social action; historically due process of entering the child into the world of concrete social relations and the development of social and cultural experience, learning values, norms of behavior; the reproduction of child bonds through its inclusion in the social environment, active individual activities and communication.*

*Therefore, it should be noted that this is essential primary socialization of the child, that is all that will be at home. If the parents of a child with special needs are treated as full members of society, secondary socialization is not as difficult as it can be. Of course, be difficult, because the special children often negatively perceived with suspicion or peers. They are not as equals, which negatively influences the child.*

**Conclusions and recommendations for further research.** *A child with disabilities does not create problems and difficulties generating their disability. That is why disability can be seen as a problem of unequal opportunities. Disability – a limitation in scope due to physical, psychological, sensory, cultural, legal and other barriers that prevent people having disabilities integrate into society pas the same as other members of society, grounds. So help children with special needs is the key to their socialization and proper development. Since the current conditions topic is quite relevant research to assist the socialization of children with special needs is also quite important.*

**Keywords:** *socialization, inclusive, providing conditions, special needs, adaptation of children with disabilities.*

Одержано редакцією 12.05.2016  
Прийнято до публікації 16.05.2016

УДК 378.147:044:811.111

**КОВАЛЕНКО Ольга Олександрівна,**  
викладач кафедри англійської мови  
технічного спрямування №2  
Національного технічного університету  
України «Київський Політехнічний Інститут»  
e-mail: olga-kovalenko@ukr.net

## **ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД У ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОМУ НАВЧАННІ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

**Анотація.** *Стаття присвячена проблемі впровадження диференційованого навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Автор обґрунтовує принципи диференційованого навчання як педагогічної технології для навчання майбутніх фахівців технічних напрямків, форми та прийоми диференційованого навчання, звертає увагу на особливості застосування диференційованого навчання та характеризує методи навчання, які можуть бути використані при вивченні іноземної мови професійного спрямування у ВНЗ.*

**Ключові слова:** *диференційоване навчання, диференціація, індивідуальний підхід, особистісно-орієнтоване навчання, педагогічна технологія, методи навчання, іноземна мова професійного спрямування.*

**Постановка проблеми.** Останнім часом в педагогічній практиці піднімається проблема диференційованого навчання. Постала продиктована часом вимога створити нову модель навчання, здатну забезпечити максимальний розвиток студентів, враховуючи індивідуальні особливості кожного та специфіку диференційованого підходу до них у процесі навчання. Важливо визнати, що диференційоване навчання – це підхід до навчання, а не просто набір стратегій або дій. Ефективна диференціація вимагає постійної оцінки потреб студентів і свідомої уваги до розробки навчальних матеріалів та оцінки щодо задоволення цих потреб.

**Аналіз останніх публікацій.** Тема диференційованого підходу в навчанні залишається актуальною протягом останніх 50 років. Теорію диференціації сформулював англійський філософ Г. Спенсер, запозивши її з біології та назвав диференціацію загальним законом еволюції матерії від простого до складного. Французький соціолог Е. Дюркгейм трактував диференціацію як закон природи в результаті поділу праці. Він асоціював дане поняття з ростом масованості населення і інтенсивності міжособистісних і міжгрупових контактів. Унт розглядав диференціацію як навчання, яке відбувається в групах, що створені на основі будь-яких особливостей, враховуючи